

ՎԵՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

1863 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10

ՍԱԼԸ

ՆՈՒՄԵՐՈ 31

ԹԻԼԵԿՐՈՓ ԽՏՊԵՐԼԵՐԻ

Փարիս • 17 Սեպ.

Տիւնը սիւլասէ թարափընտան Րուսիա-յա կէօնտէրիլէն նօթալար նէշը օլունսու-լար : Քրանսանընքի հէփսինտէն զիյատէ թէէսիրլի տիր : Րուսիանըն ճէվապը տահա նէշը օլունմատը :

Սարէշալ Փօրէյ Քրանսայա ավտէթ ի-տէճէք :

Վիեննա • 15 Սեպ.

Փօրէսօնիան ժէնէրալ զաղէթասը տէր քի , Րուսիանըն ճէվապը տիւվէլը սիւլասէ իլէ քէնտի էֆքէարընըն իքի ուճլարընը պիրլէշ-տիրէմէմիշ տիր : Լյվրօփա տէվէթլէրի պու-մատտէ իւզէրինէ արթըգ միսզաքէրաթէ կի-րիշէյի ֆայրատիզ ատտ իտէրլէք : Րուսիա քէնտի էթվարընըն մէսուլիյէթինի իւզէրինէ ավմագտէ տիր :

Նիւ Լօրք • 6 Սեպ.

Չարլէսթընը կէնիտէն տէօյմէյէ պաշա-տըլար :

Լօնտա • 18 Սեպ.

Րուսիանըն ճէվապըրընտա հիչ պիր մի-սայիտաթ էսէրի եօգ տուր : Յուլիս 13 նօ-թալարընտա գուլտընըն թափը հիչ թէպ-տիլ օլմամըշ տըր :

Փարիս • 18 Սեպ.

Րուսիանըն ճէվապը նէշը օլունսուլ : Ղօ-րէսթօնտանս ժէնէրալ զաղէթասընըն տէրճ իթտիյի խիւլասսարնա միւթապըգ տըր :

Չարլէսթըն իւզէրինէ նազըր օլան 11 ա-տէտ թապիալարտան չէհրի մէգքիւր իւզէրի-նէ ավտէշ օլունմագտէ տիր :

ԽԻԻԼԱՍԱՅԸ ԲՕԼԻԹԻԳԱ

Կէչէն հաֆթա , Լյվրօփա զաղէթալէրի պիր Րուսիա կէօրմիւշէր իտի , քի Րուսիա տէվէթի էհալիսինէ պիր գօնսթիթիւսիօն վէրէճէյիմիշ վէ սահիհ պիր քէյֆիյէթ կի-պի , պու պոպտէ պիր պիրլէրի իլէ իտտապա չըգըշըպ , վիրէճէյի գօնսթիթիւսիօն իւզէ-րինէ հէր պիրի պիրէր մանա վէրիպ , հէր պիրի պիրէր տիւրլիւ նագլ էտիպ , եօգ էօյլէ տէյիլ շէյլէ տիր" տէյէրէք պիր պի-րինէ տիւշմիւշէր իտի :

Սատամ քի պու հավատիս Լյվրօփա զա-ղէթալէրինէ տէրճ օլունմուշ ուտու , պիրլէր տախի պունու օգուտու ղումուզտա , զաղէ-թամըգա տէրճ իթտիյիմիշ սըրատա տէ-միշտիք քի , պու հավատիսին եա պիւթիւն պիւթիւնէ ապը եօգ տուր , վէ եա տախի է-յէր էօյլէ պիր շէյ վար իսէ , (քի շիւպէ-սիզ Լէհլիլէրի վէ Լյվրօփայը խօշնուտ ի-տէճէք գատար տէյիլ տիր) տէվէթլէրին գապինէթթօլարընտան տըշարը չըգամայըպ , զաղէթաճըլարըն աղղընա տիւշէճէք գատար պօշ պիր շէյ տէյիլ տիր :

Լյվրօփա զաղէթալէրինտէ պու հավատիս ճէրիան իթտիյի վազթ , մէյէր Րուսիատա քիմնէնին պու մատտէտէն խապէրի եօղու-մուշ , վէ Րուսիա զաղէթալարը Լյվրօփա-լըլար պու հավատիսի նէրէտէն չըգարտըլար տէյու թաաճիւպ իթմէքտէ տիրլէր :

Նիւլէրին քիաֆիէսի եէքտիլ պէյան իթ-մէքտէ տիրլէր քի , Րուսիա տէվէթիւնին Լէ-հիսթանա վիրէճէյի պիր գօնսթիթիւսիօն վար իսէ , օ տախի զօրպալընըն թէսքին օլ-տուղընտան սօնկրա օլաճագ պիր քէյֆի-յէթ տիր : Լէհլիլէր իթաաթ իթմէտիքճէ ,

Իմբերաթօրուն էլինտէն պիր էյլիք պէք-
լէյէմէզլէր :

Ֆրանսանըն , Բրուսիանըն վէ Բուսիանըն
մապէյնինտէ հասըլ օլան իթթիֆազ տախի
կէօրիւնիւր քի տէվլէթը միւշարէլէյնապէյ-
նինտէ պու կիւնլէրպէ սըգճա վուգու պու-
լան մուխապէրաթտէն սուլայը դազէթալա-
րըն պիր թաշմինի տիր , վէ օլապիլիք քի
Ֆրանքֆօրթ մէճլիսինտէն պիր նէթիճէ իս-
թիհասալ օլամատըղլէտան , պու իթթիֆազա
արթըգ հաճաթ կէօրիւնմէզ , զիրա աշիքնար
կէօրիւնիւյօր քի , Ֆրանսա տէվլէթինին
քէնտի միւթթէֆիգլէրինտէն այրըլպ անլէ-
րէ միւրաճաթ իթմէսի , եալընըզ Ալսթրիա
իմբերաթօրունտէն Ֆրանքֆօրթ մէճլիսինտէ
թութտուղու թապլու հարաքէթտէն նէլէթ
իթմիշ տիր , վէ հաթթա իմբերաթօրուն միւ-
շարէլէյն տախի պունու էյիտէն ֆէհմ իթ-
տիլինտէն , հէր նէ գատար Խնկիլթէրա դը-
րալիչասը իլէ կէօրիւնլէյն արզիւսիւ վաթը-
մըշ իսէտէ , պիր սուլի զանն օլմամադ նի-
յէթի իլէ պունտան սարֆը նազար իտիւպ ,
մէճլիս տաղըլարը կիպի , քէնտիսի տախի
հէման Վիէննայա ամտէթ իթմիշ տիր :

Պէրլինտէն կէլէն պիր թէլէկրաֆ խա-
պէրինին մաէլինէ նազարէն Ֆրանքֆօրթ
մէճլիսին միւզաքէրաթընըն մազալթասը ,
վէ հիւքիւմտարանըն Բրուսիա գրալընա
եազարը մէթիւպ Ալսթրիա իմբերաթօ-
րունսն եալէրը հարպլէրինտէն պիրիսինին
նէտի իլէ , գրալը միւշարէլէյն էլինէ
վասլ օլմուշ տուր :

Արան Տիւք Գօնաթանթէնին Բէթէր-
պուրկա կիթտիլի մալիւմ : Մաշարէլէյն
փէք ազ վապթ շէհըր մէգքիւրտէ տուր-
տուգտան սօնկրա , եինէ Վարշաւիայա ամ-
տէթ իտիւպ , էհը իիթիլալ իլէ էվլէրին-
տէն տահա շիտտէթլու պիր թարզ իլէ վա-
րընմալարըն էմր իթտիքտէն սօնկրա , Վի-
էննայա կիթմէք իւզըն աճէլէթէն եօլա չըգ-
մըշ , վէ շէհըր մէգքիւրտէն կէլէն խապէր-
լէրէ նէզարէն , միւշարէլէյն իշ պու ալա-

ֆրանկա Սեպտեմբերին 11ինտէ օրայա վասլ
օլուպ , տիւշամըսը տախի իմբերաթօր իլէ
կէօրիւնլիւշ տիր :

Իհթիմալ տըր քի Լալրօփա դազէթալէրի
պունլարըն պէյնինտէ վուգու պունան միւ-
զաքէրաթըն խիւլասասընը կէլէճէք հաթթա
պիզէ պիլտիրիլի :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սիւհազաթիյլ Խիւտամլէնտիկէտր էյա-
լէթի մութասարըֆը տէվլէթլու Ալիօնս
փաշա հազըթէթլէրինին վուգուի ինֆիսալինէ
մէպնի , մութասարըֆըղը մէգքիւր մալիյէ
նազըրը էսպադ , տէվլէթլու թէվֆիդ փաշա
հազըթէթլէրինէ թէվլիհս պույրուլմուշ տուր :

— Երբէթը խայրիէ տիրէթօրու Ալի
Հիլմի էֆէնտինին վուգուի ինֆիսալինէ
մէպնի , մուհաճիլիյն Գօմիսիօնու ազասըն-
տան սաատէթլու Բէշիտ էֆէնտի հազըթէթ-
լէրինին միւմայիլէյն նէրինէ նասպ օլուն .
մասը խուսուտէնա իրատէի սէնիյէ սուտուր
պույրուլմուշ տուր :

— Կէօմրիւք նազըրը տէվլէթլու Քեանի փա-
շա հազըթէթլէրինէ նըշաի աալիի Օսմանի-
նին պիրինճի թիւթ պէսլինտէն պիր գըթասը
իհսան պույրուլմուշ տուր :

— Թօփիսանէ նազըրը տէվլէթլու Խալիլ
փաշա հազըթէթլէրինէ եիւզ պին ղուրուշա-
թիյէյի սէնիյէ իհսան պույրուլմուշ տուր :

— Վիլի էֆէնտի սահրասընտա կէլէլէր-
տէ վուգու պունան թալիմի ումուլիտէ մա-
յէթը հազըթէթ ճիհանտարիտէ պուլունան
ասաքիր վէ զապըթանէ 169,000 ղուրուշա-
թիյէ իհսան պույրուլմուշ տուր :

— Իշ պու Շուլմա իրթէսի կիճէսի Պը-
րուսատա Սէթ պաշը նամ մահալտէ վադի
պիր ֆուրուստան աթէշ ղուհօր իտիւպ ,
րիւզկնարըն շիտտէթիւնտէն էօնիւ ալընմա-
յըպ սէքիզ սաաթ եանմըշ , վէ օլ թարաֆ-
տան կէլէն խապէրլէրէ նազարէն , եանան էվ-

լէր պիւթիւն Նորմէնի խանէլէրի օլուպ շէճը մէզբիւր քիլիսէսի վէ մէքթէպի տախի միւհ-
թէրիք օլմուշ տուր :

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱՆ • Գլխաւիչա հազրէթլէրի Ալ-
մանիատա Գօպուրի տուգասընըն չիթիւն-
յինտէ միւսափիր օլտուղունտան , Սաքսո-
նիա Գլխալը իլէ փօրթէպիլ գրալը հազրա-
թը միւշարէլէյա իլէ միւլազաթ իթմէք
իւզըն , իշ պու ալափրանկա Սնպտեմբերին
տէօրտիւնտէ Տրէզտա շէճրին վասլ օլմուշ-
լար տըր : Տրէզտա շէճրի Սաքսոնիա տէվէ-
թինին մագարը հիւքիւմէթի իսէ աէ , գրա-
լը միւշարէլէյան Ֆրանքֆորթ հիւքիւմտա-
րան մէճիւսինտէն ալաէթ իթմիլ շլտուղու-
մալիւմ տիւր :

ՏԱՆԻՄԱՐԳԱՆ • Պիս տէվէթին Իսվէչ
տէվէթիլէ ագտը մուհաշիտէ իթմիլ օլտու-
ղու պունտան ագտէմ հազըլը իտի : Պու տէ-
ֆա ալընտն խապէրլէրէ նէզարէն , Ֆրանք-
ֆորթ մէճիւսինին միւլաքէրաթը նէթիճէ
պուլամաւըղընտան , պու մուհաշիտէ կէրու-
յէ պրազըլմըշ , վէ Բրուսիա գրալընըն վի-
րէճէյի գարարէ մունթազըր օլմագտէ իմիլ-
լէր :

Տանիմարգա տէվէթի տախի Չին հիւքիւ-
մէթի իլէ պիր թիճարէթ ահտնամէսի ագտ
իտիւպ , սայըր Լվրօփա տէվէթլէրինին էլէ
կէթիրտիլլէրի իթիյազաթա պու տախի
մաղհար օլմուշ օլտուղունտան , պունտան սօնկ-
րա Տանիմարգա սէֆայիւի թիւնարիյէսի
սէրպէսթճէ Չինէ կիտիպ կէլէպիլէճէլլէր
իմիլ :

ԼԷՀԻՍԹԱՆ • Բուսիանըն Լէհիթանտա
թութաւղու էթվար , սապըզընտան հիչ
ֆարպը տէյիլ տիր :

Լէհիթանտա իճրայէ կէլէն վուգուաթ-
լարը պիրէր պիրէր զաղէթամըզա տէրճ իթ-
միլ օլապ , պիւթիւն վէրագամըղը տօլ-
տուրաճաղընա շիւպհէ եօզ տուր :

Ասըլան , քէսիլէն , գիւրընա տիգիլէն-
լէր հիսապա կէլմէզ : Վէզալիք ուֆաթ

թէֆէք գալիլալար տախի եէլմիյէ վուգու-
պուլուր շէյլէր օլտուղունտան , անլէրի տա-
խի պիր պիր զաղէթամըզա տէրճ իթմէյի
միւնասիպ կէօրմէտիյիմիլտէն , հալընըզա-
լը միւհիմ հալաւտիսաթը եաղմայը քեա'ի
սայարըզ :

Պին նէֆէր փիյատէ վէ էլլի գազազ սի-
վարիսիյլէ իքի գըթա թօփու հալի պիր
Բուսիա ֆըրգասը Վարշավիյա կիթմէքտէ
օլան պիր խաղինէնի մուհաֆազասընտա պու-
լունտուղարը հալտէ , պիր ֆըրգայը իս-
թիլայիլէ բուսուտան պունլարըն իւզէրինէ
հիւճիւմ իտիւպ , տօգսան իքի զապիթ վէ
նէֆէր մէճրուհէն օրատա գալըպ , եիւզէլ-
լի նէֆէր էսիր վէ պէշ եիւզ շէյնանէ իլէ
իքի թօփ վէ խալըճա միւհիւմմաթ վէ էշ-
հայը աքէրիյէ ալմըշ օլտուղարը վէ խա-
ղինի մէզբիւրէ իքի եիւզ պին գարպօնտան
իպարէթ օլարապ , իչինտէն ալմըշ պինի
ասքէրէ թէվիլ օլունուպ , իւթ թաւաֆը
Լէհիտարէսինէ թէսլիմ օլունմուշ իտիյի ,
իպարէի մէզբիւրէ թարաֆընտան րէսմէն
իյլան օլունմուշ տուր :

Սպիրէ սիւրիլէն օլունան Լէհիլէրին սաղ
սայաղընտան սօլ գօլունա մէրպութ զէսճիր
օլուպ , գարըլարընըն տախի իքի պիլէլլէ-
րի պիր պիրինէ տէմիր իլէ պաղը օլտու-
ղու հալտէ , սաչլարը տախի թըրաշ օլու-
նուրմուշ , զիքր օլունան տէմիրլէրին անախ-
թարը օլմայըպ , մէրգուլմանըն էլ վէ ալազ-
լարը էօրս իւզէրինէ վազ օլունարապ չէ-
քիճ իլէ փէրլին օլտուղու Վիլնա զաղէ-
թալլէրինտէ հազըլը տուր :

Հէր նէ գատար Լվրօփա զաղէթալարը
տայիմա Լէհիլէր հազըլնա խալըլը սէօյ-
լէյիպ , անլէրի զալիպ կէօթէրմէքտէ իսէ-
լէրտէ , Բուսիա զաղէթալլէրինին աղընա
պաղաճազ օլուր իսէք , հէման Լէհ զօրպա-
լըղընը պիւթիւն պիւթիւն մահվ օլմուշ սայ-
մալըյըզ : Լէհիլէր Լէհ զաղէթասընըն գալ-
լինճէ , Վիէվ , Բօտուիա , Վօլհիւիա , վէ
Ուգրանիա էյալլէթլէրինտէ զօրպալըղըն է-
սէրի պիլէ գալմամըշ տուր :

ԼՅՈՒՆԱՆ . Գորաւ Հազրէթլէրի Լօնտրայա վասլ օլուր իսէ , օրատա իգամէթ իտէն Լոն- նանիլէր թարաֆընտան շէնլիք վէ ալայլար իլէ րէսմէն գապուլ օլունաճաղը գրալը միւ- շարէլէյճին մալիւմիւ օլտուգտա , մէրզու- մանըն քէնտի շախսընա իպրազ իթտիքլէրի րիայէթ , վէ իղհար իթտիքլէրի վաթման դայրէթքէլիքլէրինտէն մէմնուն օլտուղունու պէյան իթտիքլէրին սօնկրա , քէնտիսինին Տա- նիմարգա պահրիէ զապլիթի ունիֆօրմասը ի- լէ շէհրը մէզքիւրէ վասլ օլունաճաղընը , վէ օ- րատա վագի Բում քիլիսէսինէ կէլիպ , ան- լէր իլէ կէօրիւշէպիլէճէյինի պիլտիքիպ , վաթմալարը զարուրէթտէ պուլունտուղու- Հալտէ , քէնտիլէրինին պու եօլտա պիհուտէ իլլէրէ ազգէ սարֆ իթմէլէրինի թէնսիպ կէօրիւմիլ տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԵՆԷՆԷՎԻՅԷ

Իշ պու փազար կիւնիւ Ղալաթատա պիր արապ իլէ պիր զապլիթիյէ պէյնիստէ սիկա- րա իլմէքտէն էօթիլրի միւնազաա զուհուր իտիւպ , արապ գամասընը չէքիպ , մէրզում զապլիթիյէյի վուրուպ էօլտիւրմիւլ : վէ ֆիրար իտիւպ Պէշիկլիթաշա գատար զաշմիլլիսէ տէ , նիհայէթ ախզ ու կիրիֆիթ օլունմիւլ փուր :

— Կէչէն Վարագալարըն պիրինտէ քիլիսէ ճէմիյէթլէրինէ ինթիսապ օլունան աղալա- րըն էսամիսինի նէշր իթտիյիմիզ սըրատա , Կէտիք փաշատա վագի Ս . Յովհաննէս քի- լիսէսինին ճէմիյէթի էսամիսինտէ Յովհան- նէս Աղա Արսլանեան տինէճէք եւրտէ , սէհ- վէն Յովհաննէս Աղա Սիրահանեան տէնմիլ օլտուղունտան , թարաֆընդա վուզու պու- լան ինթարաթ իւզէրինէ թասհիհի քէյֆի- յէթէ իպլիտար գըլընտը :

— Տօգթօր Գօրապուշի իսմինտէ պիր թա- պիլին , թրիէսթէտէ թապ ու նէշր իթտի- տիյի պիր քիթապըն մաէլինէ նազարէն 1862 սէնէսինտէ , շէհրը մէզքիւրտէ 400 քիշի

վարըմըլ սէքսէն հաշընտա , 79 քիշի վարը- մըլ քի տօգսան հաշընը կէչիլիշ , վէ եիւզ հաշընտան զիյատէ 14 քիշի վարըմըլ , պու- լարըն իլլինտէ 110 հաշընտա պիր Լըմէնի ի- լէ , 114 հաշընտա պիր Լէշլի վարըմըլ :

Թաշվիլլէն յիլլէն վէ Լահմի ճէպիլլէնի
Ֆիլլէն :

70	00	Թաշվիլլաթը միւթաղէ
58	30	Սուգատտէմ չըգարըլան Լահմ
59	24	Սուսիսարէն չըգարըլան Լահմ

ԻՅԼԱՆԱԹ

Իշպու զաղէթա Հաֆթատա իքի տէֆա ուֆագ գըթա իլէ , վէ պիր տէֆա պէյիւք գըթա իլէ նէշր օլունուր :

Պիր էըլլըզը	100	զուրուշ
Ալթը պըլըզը	60	"
Իւշ պըլըզը	30	"
Ուֆագ նուսիսի	1	"
Պէյիւք նուսիսի	2	"

Դօճըրալար իլլին , 50 սաաթըզ մասաֆէտէ պու- լունան էյալէթլէր իլլին սէնէվի 15 զուրուշ վէ 100 սաաթ մասաֆէտէ պուլունանլար իլլին 30 զուրուշ փօսթա փարաալ ալընըր :

Իյլանաթըն պէհէր սաթըրընտան պիր տէֆա ի- չիւն 60 փարա , իքի տէֆա իլլին 40 փարա ալը- նաճագ տըր :

Իքի տէֆատան ղիյատէ գօնուլաճագ վէ պէյիւք իյլանաթ իլլին այր փազարըզ օլունուր :

ՄԻՄՈՒՐԻՅՆ

ԻՍԹԱՆԳՈՒՍԱ . Պէյիւք Եէնի Խանըն իւմթ զաթընտա . Ն ° 2 . Վէրագայը Հալաթիս օտառը , ԻՉՄԻՏ . Մ . Յակոբ Աղա Նազարէթեան . ՊՐՈՒՍԱ . Թէփիլիշ Աղա Գալիօնճեան : ԷՏԻՐՆԷ . Թարոս Աղա Յօհաննէսեան : ԹԻՒՊՁՈՒՆ . Խաշատուր Աղա Էրմանեան ԹԷՔՅԻՒՐ ՏԱԳ . Յարութիւն Աղա Ջամճեան : ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ . Յօհաննէս Աղա Պալըզճեան : ՀԱԼԷՊ . Յովհաննէս Աղա Բիւրըճեանօֆ : Սպըր էյալէթլէր իլլին տէ իլլուտէ մէմուրլէր թախիս գըլընաճագ տըր :

ՍԱՀԻԳԻ ՄԱԹՊՈՒԱ ՎԷ ԴԱԶԻԹԱ
Յ . ՄԻՆԱՍԵԱՆ